

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ива Банкова Монева

относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8 „Икономика“, докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ (Счетоводство)

автор на дисертационното изследване: Марий Весков Стоянов, докторант от катедра „Счетоводна отчетност“ при СА „Д. А. Ценов“, Свищов

тема на дисертационното изследване: „Възможности за усъвършенстване счетоводното отчитане на разчетните взаимоотношения в автотранспортните предприятия“

основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури, съгласно заповед № 322 от 22.04.2019 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“, Свищов

I. **Общо представяне на дисертационния труд**

Дисертационният труд съдържа 250 страници, от които 210 страници основен текст и 40 страници списък със съкращения, библиография и приложения. Включва 20 фигури, 7 таблици и 2 диаграми. Логиката на дисертацията следва възприетата традиционна структура и се състои от увод, три глави, заключение, списък на използваната литература, списък на използваните съкращения, нормативни препратки и приложения (21 броя). Посочената структура на труда и неговото основно съдържание са условно подчинени на

темата и на формулираните в увода обект, предмет, изследователски проблем, теза, цел и задачи. Библиографията обхваща 181 източника. Цитирано е коректно.

Авторефератът е композиран съгласно изискванията и отразява основните части от дисертацията.

II. Преценка на форма и съдържание на дисертационния труд

Изследователската теза е формулирана сполучливо и аргументирано е защитена. Това, от една страна, е основание за характеризиране на дисертационното изследване като завършено, а от друга страна, като обоснован опит за отговор на настоящите теоретико–приложни и приложно-практически потребности по отношение на разчетните взаимоотношения в автотранспортните предприятия и тяхното счетоводно отчитане.

Методологията на изследването е коректна. На подходящи места в текста са организирани анализи, обобщения, изводи и препоръки. Пролитават авторовите знания по изследвания проблем и способността за осъществяване на самостоятелни научни изследвания.

В техническо, графично и стилово отношение работата е на много добро ниво. Обемът е оптимален и главите на изследването са композирани съразмерно.

Част от авторовите виждания получават съответната публичност. Докторантът публикува самостоятелно 2 статии в различни издания, 4 доклада в сборници с доклади от научни конференции, разработва глава от монографичен алманах. В тези публикации се интерпретират проблеми, разработени в труда. Всички те отразяват отделни моменти от дисертацията и по този начин преди окончателното ѝ оформяне и защита са апробирали съществени части от нея.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационното изследване

Намирам, че приносите на Марий Стоянов в дисертационния труд са следните:

✓ На база задълбочено изследване на специализираната литература и действащата нормативна уредба е изготвена класификация на разчетите за целите на счетоводството, анализа и управлението на стопанските субекти от товарния автотранспорт. Това способства генерирането на детайлизирана информация, необходима при вземането на обосновани управленски решения от ръководството.

✓ С цел оптимизиране на счетоводната практика: открито е мястото на счетоводната система в информационната система на предприятието от товарния автотранспорт; систематизирани са предложения за усъвършенстване организацията на отчитането на специфичните и многократно възникващите разчетни взаимоотношения; разработен е модел за счетоводно отчитане на задълженията към доставчици на горива, при използването на карти за безкасово закупуване на горива и заплащане на пътни такси; открити са възможностите за ефективно прилагане на договора за цесия и факторинговите сделки в дейността на предприятията от товарния автотранспорт.

✓ Извършен е критико-конструктивен анализ на възможните решения при възстановяването на ДДС, заплатен в държава-членка на ЕС, в която стопанският субект не е установил дейността си, предимствата и недостатъците от приложението на Режим „Касова

отчетност на ДДС”, както и особеностите, възникващи в дейността на предприятията при реализацията на услуги по превози на товари на територията на ЕС и трети страни. В този контекст обосновано е предложен модел за счетоводно отчитане на възстановяването на ДДС в предприятията от товарния автотранспорт, с цел постигане на коректна идентификация на разчетите по ЗДДС и осигуряване на прецизна информация за отчитания обект.

✓ Аргументира се становището, че динамиката в нормативната уредба налага разработване на алтернативи и определяне на стратегия за развитие на предприятията от товарния автотранспорт с втора дейност „Сервизни услуги”. В тази връзка е адаптиран подход за определяне размера на провизиите към особеностите на автотранспорта – при начисляването на разходи за преустановяване на дейност по оказване на сервизни услуги, който е насочен към практиката при счетоводното отразяване на разходите за провизии в товарната автотранспортна дейност.

✓ Обосновава се твърдението, че внедряването на счетоводното бюджетиране в стопанския субект с товарна автотранспортна дейност, като средство за вътрешен контрол, има ясно изразен положителен ефект. Разработените примерни форми на бюджета на вземанията от клиенти и бюджета на задълженията към доставчици са предназначени за информационните потребности на ръководството на предприятието от прогнозна информация по отношение размера на вземанията и задълженията. Тези форми способстват за определяне отклоненията на бюджетните спрямо фактическите данни и анализиране на причините. Посредством предложеният адекватен формулен апарат, се предоставя

възможност за изчисляване на очакваното равнище на събираемостта на вземанията от клиенти и на погасяемостта на задълженията към доставчици.

IV. Въпроси и препоръки по дисертационния труд

Препоръката, която отправям към докторанта, е в пожеланието в бъдещата си работа да задълбочи още практико- приложните въпроси, разработвани в настоящия труд, тъй като тяхната актуалност и значимост ще продължава да е важна.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Дисертационният труд притежава необходимата научна значимост за една докторска дисертация, което ми дава основание да го приема за завършен, съгласно изискванията на ЗРАС в Република България, Правилника към него и Правилника за прилагане на ЗРАС в СА „Д. А. Ценов”, гр. Свищов.

Като член на научното жури давам своята *положителна оценка* на дисертационния труд „Възможности за усъвършенстване счетоводното отчитане на разчетните взаимоотношения в автотранспортните предприятия” на Марий Весков Стоянов и предлагам на научното жури да му бъде присъдена образователна и научна степен „доктор” по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ (Счетоводство).

доц. д-р Ива Монева

Варна,
10 май 2019

